

HRVATSKO
DRUŠTVO
LIKOVNIH
UMJETNI
KA ISTRE

Vereš Tea, Grow your own way and make your own jungle,
digitalna fotografija, 150x150 cm, 2013.

AUTENTIČNOST LEŽI U OKU PROMATRAČA

5. 7. - 26. 7. 2024.

Galerija HDLU Istre, Zagrebačka 4, 52100 Pula - Pola
istrehdlui2020@gmail.com; www.hdluistre.hr
otvoreno svakim radnim danom od 9:00 do 15:00 sati

Selektirani tematski projekt HDLU-a Istre "Autentičnost leži u oku promatrača"

Pojam autentičnosti u umjetnosti subjektivan je i višeznačan. Percepcija nekog djela ovisna je o naobrazbi, iskustvu, doživljenom, emocijama, spremnosti promatrača za prihvaćanje drugačijeg. Isto djelo svaki promatrač može različito percipirati i definirati. Za neke, autentičnost je usko povezana s umjetnikovim namjerama, tehnikama i korištenim materijalima, dok je za druge ukorijenjena u emocionalnom odjeku doživljenog, odnosno osobnoj povezanosti s umjetničkim djelom. Kao gledatelj, često se oslanjamo na vlastita iskustva, kulturnu pozadinu, ali i naše predrasude kako bismo dešifrirali što čini autentičnost. Premda nam subjektivnost omogućuje da umjetnost raščlanjujemo na dubljoj razini, često pod utjecajem zajedničkog ljudskog iskustva preispitujemo ili potiskujemo vlastitu percepciju i predrasude i konformistički prihvaćamo nametnute stavove. Kako to lijepo sažima Josef Albers: „Masovno demaskiranje rodilo je - nasuprot svim očekivanjima - neki 'all-alike conformism', tj. takvu uniformnost kakva nikada prije nije bila viđena“.

Autentičnost je ključni aspekt suvremene umjetnosti. U eri u kojoj prevladavaju društveni mediji umjetnicima je olakšano stvaranje djela, pa oslušujući u stvarnom vremenu reakciju publike mogu „mjeriti“ odjek koji postižu. Raznolikost tehnika i alata koje im stoje na raspolaganju omogućuje raspon kreativnog stvaranja kakav donedavno nije bio pojmljiv, što pak nužno vodi preispitivanju tradicionalne predodžbe o umjetnosti, kreativnosti i autorstvu. Beuysovsko sve jest i može biti umjetnost prisutno je u ponekad sirovim i emotivnim djelima, konceptualnim, često provokativnim instalacijama umjetnika performansa, skulpturama nejasnih oblika, a referira se i u umjetnosti generiranoj umjetnom inteligencijom. Budućnost umjetnosti vjerojatno će biti spoj tradicionalnih tehnika i vrhunske tehnologije. Društveni mediji i internetske platforme još će više demokratizirati umjetnost, omogućujući umjetnicima da se izravno povežu s publikom ili, poput Banksyja, stvaraju suradnička djela. To će vjerojatno promijeniti i način na koji doživljavamo umjetnost i redefinirati ulogu umjetnika kao i samu definiciju onoga što čini "umjetnost".

Naša je percepcija poljuljana. Posjećujući izložbe suvremenika bivamo prisiljeni priznati da ne možemo baš uvijek jasno definirati doživljeno a da se ne dotaknemo naracije koja je neizostavni pratitelj umjetnosti od druge polovice 20. stoljeća naovamo.

Poslužimo se frazom „Uđimo dublje u gustoću“, koju je govorio Ulme, lik iz romana „Cvijeće“ fenomenalnog portugalskog književnika Afonsa Cruza čija je tema naše pamćenje i pitanje kako nas ono određuje. U intervjuu koji je dao 2018. za Moderna vremena Cruz kaže: „Što nam vrijedi to što temeljito poznamo filozofiju, književnost i glazbu ako se, kao protagonist romana gospodin Ulme, ne sjećamo prvog poljupca? S druge strane, što nam vrijedi to što se sjećamo prvog poljupca ako on za nas više nema nikakvu emocionalnu vrijednost? Jer, poput gospodina Ulmea, i naša civilizacija kao da je izgubila pamćenje...“.

Ovaj tematski projekt nije bio isključivo hommage Johnu Baldessariju, nego i želja da učenjem kompozicije, kršenjem niza osnovnih "pravila" o kompoziciji pokušamo izaći iz okvira, transformiramo maštu, kreiramo nove priče (ne baš uvijek stabilne) sanjajući snove otvorenih očiju i pokušamo vratiti to svoje „izgubljeno pamćenje“.

Dotaknimo se malo i boje koja je na specifičan način (Za stotinu godina ljudi će me pamtiti po tome što sam stavljao obojene točke na lica ljudi) prisutna u Baldessarijevim djelima, a naglašena je i u našim odabranim i izloženim radovima. Boja je magična, tvrdio je u knjizi Interakcija boje (Interaction of Color, 1963.) Josef Albers. „Koliko je slikara ipak voljno i sposobno da se suprotstave takvoj logici i takvoj magiji boje, tj. da spoznaju njezinu beskraju mnogostrukost i stvaralački je iskoriste? Jedino onda kad slikar čini da promatrač vidi više nego što je stvarno predložio, postigao je željeni perceptivni, psihološki učinak. I jedino onda kad efikasni odnosi boja i oblika (koordinacija) i odabrani smještaj (konstelacija) vode naše viđenje na odgovarajući način - iskusićemo obostrano uzajamno djelovanje. Tek tada viđenje umjetnosti postaje stvaralačko djelo“. Kao i Baldessari, i Albers je bio i umjetnik i predavač i smatra se jednim od najutjecajnijih predavača umjetnosti 20. stoljeća.

Baldessarijev rad oslanja se uvelike na način na koji je Marcel Duchamp umjetnost činio granom filozofije, favorizirajući umjetnost koja je nudila dokaze ideja, a ne zanata, promišljanja, a ne tehničke sposobnosti.

Kao umjetnik, John Baldessari bio je poznat po radovima u kojima je spajao fotografske materijale i grafičke oblike te predmete izvlačeći ih iz izvornog konteksta i preuređujući njihov oblik, često dodajući riječi ili rečenice. Baldessarija je interesirao način na koji se informacije prenose, podrazumijevajući da su na komplementarne načine, verbalno i vizualno, dva najčešće korištena sredstva za prijenos informacija. U tom smislu je formirao i lekcije kojima je poučavao naglašavajući kako stalna napetost između dviju vrsta informacija - verbalne i vizualne, pisanog i govornog, rezultira međugrom semantičkog i estetskog sadržaja kreirajući stvarnost na rubu humora. Njegovi su rani slikani radovi satirizirali tradicionalna pravila sadržana u priručnicima s uputama kako stvoriti pravilnu kompoziciju i savršenu perspektivu. Dok je predavao na sveučilištu, Baldessari je naišao na list papira ostavljen u učionici na kojem su se dijelili savjeti umjetnicima. To ga je ponukalo da stvori čitav niz radova među kojima se ističe rad „Savjeti za umjetnike koji žele prodati“ (Tips For Artists Who Want To Sell, 1966. - '68.). „Savjeti“ su jedno od njegovih revolucionarnih djela: napušta poznate slike, usvaja jezik kao svoje sredstvo i lukavo sugerira da bi iza neke navodno velike umjetnosti mogao biti samo niz ciničnih smicalica. Godine 1970. Baldessari je spalio mnoge od svojih ranih slika kao dio rada pod nazivom „Cremation Project“, pri čemu je pepeo slika ispekao u kolačiće i stavio u urnu, ali je ostavio radove poput „Savjeta“, napravljene nakon 1966., u kojima je ponudio satirične popise za provjeru onoga što treba uključiti u sliku ako je se želi prodati. Ovo konceptualno djelo odnosi se na kontinuirani ciklus života, sve se stvara, uništava i obnavlja. Baldessari je značajno utjecao na generaciju mlađih umjetnika čiji su interesi kombinacija konceptualne umjetnosti i popa. Također je pokazao kako se humor može kombinirati s ozbiljnijim istraživanjima jezika i fotografije. Nadahnuo je umjetnike kao što su Richard Prince, Mike Kelley i David Salle da pomaknu umjetničke granice.

Nama je Baldessari ostavio otvoreno pitanje „Pa, zašto je to umjetnost? Zašto to nije umjetnost?“, na koje je odgovor pokušalo dati 30-ak autorica i autora čiji su radovi zanimljivošću zaokupili moju pažnju u poziciji tragača za autentičnošću. Poput Roberta Franka, koji je zahvaljujući Guggenheimovoj stipendiji 1955. godine proputovao Sjedinjene Države i fotografirao sve slojeve američkog društva te snimio 28.000 snimaka, od kojih je samo 83 odabrao za objavljivanje u knjizi *The Americans*, i ja sam pokušao biti hrabar kao zec. Odabrao sam ono što nije ulazilo u kategoriju „šaljem pa ako prođe - prođe“. Ako sam temom uspio skrenuti pažnju na problem autentičnosti, ako sam uspio potaknuti interes za Baldessarijevo učenje (koje se i danas uvelike primjenjuje u brojnim edukativnim programima muzeja suvremene umjetnosti – u svijetu ne i u nas), ako sam barem malo prodramo stereotipe kojima smo svakodnevno izloženi i kojima ponekad nesvjesno, ponekad svjesno dajemo prednost nad kreativnošću, uspijem je to zajednički.

Ivica Nikolac

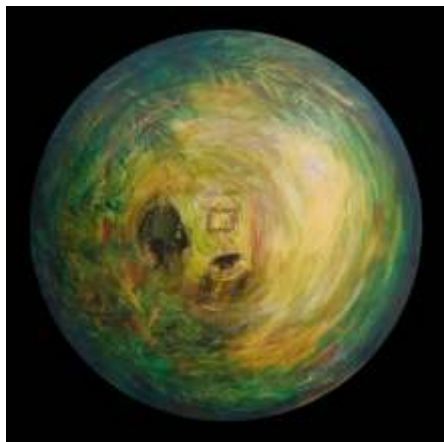
Ivica Nikolac (Rijeka, 1960.), diplomirao hrvatski jezik i književnost - organizacija kulturnih djelatnosti, Sveučilište u Rijeci (1986.). Po sklonosti preispitivanju vlastitog fotografskog pogleda na svijet, obilježjima fotografskog izraza i usmjerenosti na odnos fotograf - društvo, može se smatrati pripadnikom konceptualizma u fotografiji. Nikolac je imao petnaest samostalnih izložbi i sudjelovao na više od 70 skupnih izložbi. Autor i koautor te selektor i kustos brojnih fotografskih izložbi. U četiri navrata izabran za predsjednika Hrvatskog fotosaveza (1998. - 2014.).

Mentor i voditelj radionica fotografije, radionica starih fotografskih tehnika, predavač i esejist.

Dobitnik više nagrada i priznanja.

Barčot-Nicolac Fanita,
Love Story, kombinirana tehnika,
55x55 cm, 2024.

Bušalić Ana,
Portret bračnog para Bušalić,
kombinirana tehnika, fi 50 cm, 2021.

Čačić Antonia,
12. postaja,
kombinirana tehnika, 70x150 cm, 2024.

Fučkar Senka,
Doomsday blue Laime-Nelaime,
kombinirana tehnika, ljepenka,
70x100 cm, 2024.

Gustini Igor,
The House on Fire,
kombinirana tehnika na hamer papiru,
100x70 cm, 2024.

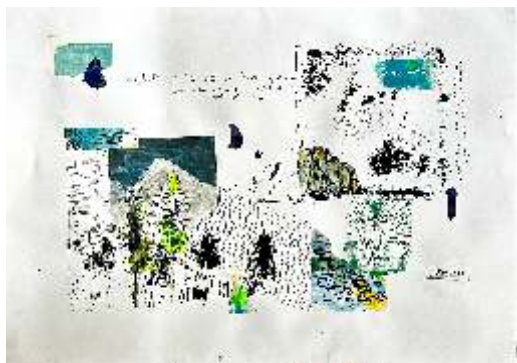
Jelušić Maja,
Blue 1 i 2,
kombinirana tehnika,
25x30 cm, diptih, 2024.

Kos Paliska Vera,
Školjka pripada moru, a moje srce tebi,
u njeđrma mora, moja ljubav sniva,
kombinirana tehnika na platnu, 44x60 cm, 2024.

Legović Branka,
Hommage Johnu Baldessariju,
kombinirana tehnika,
115x60 cm, 2024.

Martinović Jelena,
Najviše volim,
kolaž na papiru,
100x70 cm, 2024.

Matjan Dorica,
Klavirska minijatura,
ulje na platnu,
100x100 cm, 2019.

Novotny Snježana,
U zrcalu,
kombinirana tehnika,
60x120 cm, 2024.

Peculić Izabela,
Memory Market,
fotografija - svjetleći displej,
30x42 cm, 2024.

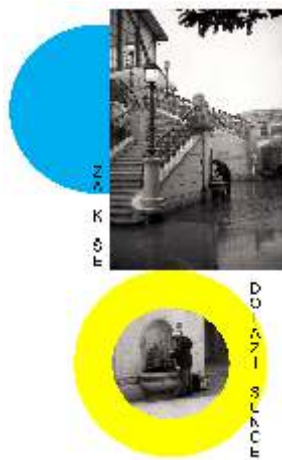
Peraić Raguž Anastazija,
Budi kao voda,
akril i voštane boje,
80x60 cm, 2024.

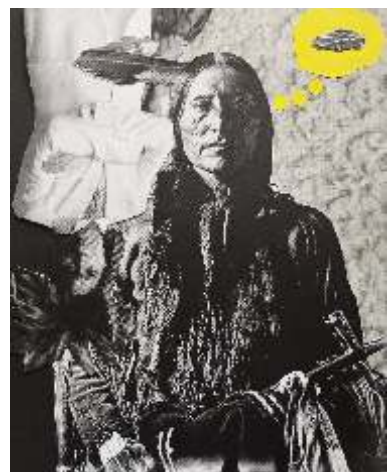
Plantečković Irena,
Re-birth,
akril i drvo na platnu,
50x60 cm, 2024.

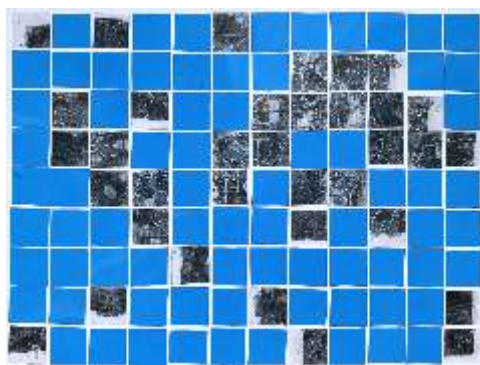
Polaček Korajlika,
Transpatija,
akril na platnu,
50x60 cm, 2024.

Rašović Bodiš Nataša,
Wrong, 24x40 cm, plakat, 2024.

Ružić Petra,
Bik koji sjedi u mislima na svoj novi Porsche,
kolaž fotomontaža,
22,5x27 cm, 2024.

Šabić Petra,
Lost-Found-Focus,
kolaž,
32x42 cm, 2024.

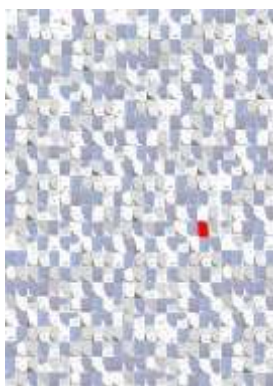
Spoljar Andrašić Gordana,
Razmišljanja jednog psa o umjetnosti,
olovka, kolaž i akvarel na papiru,
14x9 cm, 2022.

Špoljar Vesna,
Geometrija nebodera,
fotografija,
40x30 cm, 2023.

Teodorović Tea,
FAQs, instalacija,
6x20x20 cm, 2022.

Topić Vanina,
Pronađi uljeza,
digitalni tisak, 70x98 cm, 2024.

Tršan Ljiljana,
Teško je biti drugačiji,
kombinirana tehnika na papiru,
50x35 cm, 2024.

Vasiljev Asja,
Foto album DOT,
asamblaž, 23x11,5 cm, 2024.

Vučić Mia,
Interpretacije 2,
iz serije Nakon točke,
digigrafija, 70x100 cm, 2024.

Vukić Tereza,
Slobodna,
kombinirana tehnika akril i ugljen,
24x18 cm, 2024.

Zbašnik Andrej,
h7,
digitalna grafika,
A4, 2020.

Zeman Matea,
Cumulonimbus sumrak,
kombinirana tehnika, grisaille i slijezanje stakla,
18x20 cm, 2024.

IZLAŽU:

BARČOT-NIKOLAC FANITA, BUŠALIĆ ANA, ČAČIĆ ANTONIA, FUČKAR SENKA, GUSTINI IGOR, JELUŠIĆ MAJA, KOS PALISKA VERA, LEGOVIĆ BRANKA, MARTINOVIĆ JELENA, MATJAN DORICA, NOVOTNY SNJEŽANA, PECULIĆ IZABELA, PERAIĆ RAGUŽ ANASTAZIJA, PLANTEKOVIĆ IRENA, POLAČEK KORALJKA, RAŠOVIĆ BODIŠ NATAŠA, RUŽIĆ PETRA, ŠABIĆ PETRA, ŠPOLJAR ANDRAŠIĆ GORDANA, ŠPOLJAR VESNA, TEODOROVIĆ TEA, TOPIĆ VANINA, TRŠAN LJILJANA, VASILJEV ASJA, VEREŠ TEA, VUČIĆ MIA, VUKIĆ TEREZA, ZBAŠNIK ANDREJ i ZEMAN MATEA.

Nakladnik:

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Istre, Zagrebačka 4, Pula – Pola

Za nakladnika:

Milan Marin, predsjednik

Strukovni / tehnički postav:

Ivica Nikolac

Lektura:

Nina Bašić

Grafičko oblikovanje:

Jadranka Ostić

Tisak:

Digicolor, Pula

Naklada:

150 primjeraka